

LOPPURAPORTTI

Soveltavan liikunnan apuvälineprojekti SOLIA 2001–2003

Raija Luona-Helminen ja Riitta Samstén

Sisältö

1. Projektin tausta	3
2. Projektin perustaminen	3
3. Hankkeen tavoite ja strategia.....	4
4. Hankkeen toteuttaminen	5
4.1 Verkostoituminen	5
4.2 Liikunnan apuvälinetietouden hankinta	5
4.3 Apuvälineiden hankinta ja kehittäminen.....	5
4.4 Viestintä	6
4.5 Koulutus ja neuvonta	6
4.6 Alueelliset apuvälinetoimintayksiköt.....	6
4.6.1 Vuokraamotoiminta.....	7
4.6.2 Etelä-Suomen alueellinen toimintayksikkö.....	7
4.6.3 Pohjois-Suomen alueellinen toimintayksikkö	8
4.6.4 Länsi-Suomen alueellinen toimintayksikkö	8
4.7 Arviointi	9
4.8 Hallinnointi	10
5. Tulokset	11
6. vaikuttavuus.....	12
Liite 1 Hankekuvaus	
Liite 2 Kalusteluettelo	

1. Projektin tausta

Liikunta on tärkeää kaikille ihmisille. Vammaisten ja pitkäaikaissairaiden tasavertaiseen liikuntaan osallistumiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota. Liikunnan apuvälineiden saatavuus on yksi merkittävä tasavertaisen osallistumisen edellytys.

Liikunnan apuvälineiden tarvetta pohdittiin 1990-luvulla valtakunnallisesti sekä valtionhallinnossa että vammaisliikunta- ja kansanterveysjärjestöissä.

Apuvälineongelma tuli koko ajan merkittävämpänä esiin nimenomaan paikallis- eli kuntatasolla, jossa monet vammais- ja erityisliikuntajärjestöt joutuivat toteamaan, että harrastuksen esteenä oli usein sopivan liikunnan apuvälineen puute.

Vuonna 1999 apuneuvoteknikko-opiskelija Pauliina Auveri Helsingin IV terveydenhuolto-oppilaitoksesta teki opinnäytetyön, jossa hän selvitti vammaisliikunta- ja kansanterveysjärjestöiltä liikunnan apuvälinelainauksen tarvetta.

Kahdeksastatoista kyselyn saaneesta järjestöstä kahdeksan vastasi. Kaikki vastasivat, että liikunnan apuvälineitä ei ole tarpeeksi saatavilla. Puolet vastasi, että usein se on esteenä liikuntatoiminnan järjestämiselle. Puolet vastasi sen olevan esteenä joskus.

Saatavuuden lisäksi ongelmana on apuvälineiden kalleus, ja se, että välineiden hankintaan saa vain harvoin yhteiskunnan tukea. Olisi tarpeen päästä ainakin kokeilemaan välinettä ennen mahdollista ostopäätöstä.

Vammaisliikunnan apuvälineistä puuttui myös tietoa, jota oli vain niukasti saatavilla muun muassa erityisliikunnan perusoppikirjoissa (vuonna 1983 ilmestynyt Liikuntatieteellisen Seuran kirja "Erityisliikunta" sekä kouluhallituksen kautta vuonna 1989 julkaistu teos "Soveltava liikunnanopetus").

Näiden tarpeiden pohjalta alettiin suunnitella Solia-projektia.

2. Projektin perustaminen

Ennen Solia-projektin perustamista vammaisliikunnan apuvälinelainauksen järjestelmä ei ollut selkeä. Maasta puuttui toimintaa koordinoiva taho, jollaiseksi Solia-projekti vuonna 2001 ryhtyi.

Hankkeen perushakemuksessa ja -suunnitelmassa vuonna 2000 lähdettiin siitä, että hankkeeseen tarvitaan mukaan monia organisaatioita, jotta toiminta voi olla tuloksellista. Laaja-alaisuutta kuvaa, että hankkeeseen haettiin ja saatiin rahoitusta opetusministeriöltä ja Raha-automaattiyhdistykseltä.

Hankkeen johtoryhmään tulivat alusta lähtien mukaan Suomen Erityisryhmien Liikunta ry (vuodesta 2004 lähtien Soveltava Liikunta SoveLi ry), Suomen Invalidien Urheiluliitto ry sekä Näkövammaisten Keskusliitto ry, joten

johtoryhmässä olivat näin edustettuina noin 15 eri vammais- tai erityisliikuntajärjestöä. Hankkeen oli tarkoitus palvella kaikkien näiden jäsenistöä.

Hankkeen perusteet tiivistettynä:

- Vammaisilla on ollut huonosti saatavilla liikunnan apuvälineitä harrastamiseen ja liikuntatoimintaan.
- Kunnat säästävät vammaispalvelulain perusteella harkinnanvaraisesti hankittavien apuvälineiden myöntämisessä ja vaativat asiakkailtaan yhä seikkaperäisemmin perusteltuja välineanomuksia.
- On puuttunut taho, joka tarjoaa mahdollisuuden kokeilla välinettä ja saada näin vaadittavaa tietoa omista liikuntaresursseista sekä välineiden ominaisuuksista.
- Tasa-arvoisen liikunnan toteutumisen mahdollisuus maassamme: liikuntalaki, tasa-arvolaki ja vammaispalvelulaki edellyttävät, että vammaisten liikkujien tulisi olla tasa-arvoisia, myös harrastajina. Tarvitaan juuri liikunnan apuvälineisiin erikoistunut yksikkö täydentämään ja auttamaan vammais- ja kansanterveysterveysjärjestöjen työtä koska järjestöjen tiedot, taidot ja voimavarat eivät yksinään riitä.
- Järjestöihin kuulumattomat, järjestöjen ja palveluiden väliin jäävät ”ei kenellekään kuuluvat” moni- ja vaikeavammaiset eivät tiedä minne ottaa yhteyttä liikunta- tai liikunnan apuvälineasioissa (järjestöt, liikunta-, sosiaali- ja terveydenhuoltoalat, joiden välimaastoon jäävät ovat todellisia väliinpuotajia).
- Sosiaali-, terveydenhuolto- ja liikunta-aloille opiskelevilla ei ole tarpeeksi mahdollisuuksia saada oppia ja testata tietojaan ja taitojaan käytännössä välineiden puutteen takia.
- Monilta järjestöiltä puuttuu liikuntavälineasioiden tuntemusta ja osaamista, mikä on esteenä tarpeellisen liikuntatoiminnan järjestämisessä jäsenistölleen.

3. Hankkeen tavoite ja strategia

Solia-projektissa pyrittiin vastaamaan kysymyksiin: mitä liikunnan apuvälineitä tarvitaan, mistä niitä saa ja miten niiden saatavuus organisoidaan.

Tavoitteena oli myös valtakunnallisen palvelun käynnistäminen ja toimivien mallien etsiminen liikunnan apuvälinelainauksen käynnistämiseksi. Tarkoitus oli luoda ohjaava ja koordinoiva keskus sekä tarpeellinen määrä alueellisia liikunnan apuvälinekeskuksia. Näin välineet saataisiin käyttäjien ulottuville, jo olemassa olevien palveluiden ja organisaatioiden yhteyteen.

Keskusten tarkoitus oli vuokrata välineitä niitä tarvitseville, antaa peruskäyttökoulutusta ja järjestää tarvittaessa alkeiskurssitoimintaa yhteistyössä vammaisjärjestöjen kanssa.

Tavoitteena oli myös kerätä ja jakaa tietoa vammaisliikunnan apuvälineistä sekä kootaan tieto maassamme lainattavista vammaisliikunnan välineistä.

Välineitä suunniteltiin vuokrattavaksi vammaisille ja pitkäaikaissairaille henkilöille yksittäiseen välinekokeiluun, vammais- ja kansanterveysjärjestöille, kuntoutusyksiköille, oppilaitoksille ja kunnille, sekä muiden eri organisaatioiden järjestämään erityisryhmien liikuntaan.

4. Hankkeen toteuttaminen

Projektilla oli kahdeksan päälinjaa: verkostoituminen, liikunnan apuvälinetietouden hankinta, apuvälineiden hankinta ja kehittäminen, viestintä, koulutus ja neuvonta, alueelliset apuvälinetoimintayksiköt, tulokset, hallinnointi ja vaikuttavuus. Hankekuvaus liitteessä 1.

4.1 Verkostoituminen

Hankkeen alussa kartoitettiin olemassa olevat yhteistyötahot ja hankittiin kontaktit apuvälinetoimittajiin. Järjestöjen välityksellä saatiin yhteys yksittäisiin käyttäjiin. Järjestöjen liikuntatyöntekijöiden kautta saatiin näkyvyyttä heidän omissa lehdissään. Yhteistyökumppaneiksi nousi erilaisten tapahtumien kautta oppilaitokset, kunnat ja messu- ja tapahtumaorganisaatiot. Soveltavan talviliikunta- ja Malike-projektin kanssa tehtiin tiivistä yhteistyötä.

4.2 Liikunnan apuvälinetietouden hankinta

Hankkeen alussa perehdyttiin olevassa oleviin alan mietintöihin ja kirjallisuuteen sekä opinnäytetöihin. Syksyllä 2001 tehtiin tarvekartoitus Soveltava liikunta SoveLi ry:n jäsenille (12kpl). Kartoituksesta ilmeni, ettei liikunnan apuvälineistä ollut järjestöissä tietoa. Sen sijaan lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineistä kyllä tiedettiin. Suomen Invalidien Urheiluliitto ry:n, Näkövammaisten Keskusliitto ry:n ja Suomen kehitysvammaisten Liikunta ja Urheilun ry:n työntekijöiden kanssa keskusteltiin heidän tarpeistaan ja jonkin verran tietämystä löytyi, mutta yleisesti järjestöjen kentässä toimivien työntekijöiden tietämys liikunnan ja urheilun apuvälineistä oli puutteellinen.

Yksittäisiltä liikunnan apuvälinelainajilta kyseltiin palautetta miten väline sopii käyttäjälle ja oliko apuvälinetoiminta tarpeellinen. Projektipäällikkö hankki kansainvälistä tietoa tutustumalla alaan liittyviin esittelyvideoihin, esitteisiin ja internetsivuihin.

4.3 Apuvälineiden hankinta ja kehittäminen

Apuvälinehankintojen pohjaksi kerättiin tietoa kentällä toimivilta järjestöiltä, apuvälineitä käyttäviltä liikunnan ja urheilun aktiiviharrastajilta, ja apuvälineyrityksiltä. Hankintoja suoritettiin alalla toimivilta apuvälineyrityksiltä, suoraan koti- ja ulkomaalaisilta välinevalmistajilta. Välinehankintojen perusteina olivat ilmi tulleet tarpeet. Liitteessä 2 kalusteluettelo.

Solia-projekti on ollut mukana kehittämässä uusia liikuntavälineitä asiantuntijapanoksellaan ja ollut mukana olemassa olevien välineiden

kehitystyössä. Tästä esimerkkinä yhteistyö Kickspark-potkukelkan soveltamisesta pystyuiistelun tukitelineeksi tasapaino-ongelmista kärsiville. Yhteistyö Solia-projektin ja Helsingin ammattikorkeakoulu Stadian apuvälineteknikkokoulutuksen välillä on edesauttanut myös liikuntavälineisiin suuntautumista tulevien teknikoiden keskuudessa. He ovat tehneet huolto-, korjaus ja muutostöitä Solian välineisiin. Osa opiskelijoista on myös syventänyt tietojaan tuotekehityksen puolelle.

4.4 Viestintä

Projekti on hyödyntänyt laajaa jäsenjärjestölehtien verkostoa tiedotustoiminnassaan kirjoittamalla niihin säännöllisesti. Projektin yleisesitteen painosta on jaettu n. 16 000 kpl. Projektin kotisivuilla on käynyt yli kuusi tuhatta kävijää vuosien 2001–2003 aikana. Lisäksi Solia on tuottanut käyttöohjeita vuokraamiinsa liikuntavälineisiin ja ohjeita joidenkin pienten apuvälineiden itse valmistamiseen.

Jäsenjärjestöjen työntekijät ovat tiedottaneet Soliasta omassa työssään käyttäen apuna Solian tuottamaa kuva-, teksti- ja multimediainformaatiota. Solian multimediaa ja esittelyvideota on jaettu kymmeniä kappaleita ja siitä on ollut lupa tehdä kopioita. Tarkkaa tietoa multimedia- ja videomateriaalin levinneisyydestä ei ole.

Messujen kautta on tavoitettu kymmeniä tuhansia ihmisiä, joille on välitetty tietoa erityisliikunnasta ja niissä käytettävistä välineistä. Myös vammattomat ovat saaneet tietoutta vammaisliikunnasta ja messutapahtumat ovat toimineet hyvinä asenteiden muokkaajina.

4.5 Koulutus ja neuvonta

Solia on osallistunut erilaisiin esittelytapahtumiin ja jakanut apuvälinetietoutta mm. messuilla, oppilaitoksilla, järjestöjen kursseilla ym. tapahtumissa. Yksittäisille ihmisille annettu apuväline-neuvonta yksilöllisten apuvälineiden käytöstä, hankinnasta, vuokrauksesta ja valmistuksesta on kasvanut aikaisempiin vuosiin verrattuna. Palveluita on annettu myös puhelinneuvontana yhä enenevässä määrin.

4.6 Alueelliset apuvälinetoimintayksiköt

Helsingin Malminkartanossa vuokraamotoiminta pyöri heinäkuusta 2001 lokakuuhun 2002. Sieltä tuotettiin apuvälinepalveluita aluksi koko maahan. Vuoden lopulla vuokraamotoiminta siirtyi alueellisiin apuvälinetoimintayksiköihin.

Elokuussa 2002 allekirjoitetun sopimuksen mukaan Etelä-Suomen alueellinen toimintayksikkö aloitti toimintansa Invalidiliiton Käpylän Kuntoutuskeskuksessa lokakuussa. Samalla Solian toimisto muutti Käpylän tiloihin.

Syyskuussa allekirjoitettiin sopimus Pohjois-Suomen alueellisen toimintayksikön perustamisesta Lapin Urheiluopiston/Lapin Liikuntakeskuksen yhteyteen. Tämä

alueellinen toimintayksikkö aloitti toimintansa joulukuussa. Länsi-Suomen alueellisesta toimintayksiköstä tehtiin sopimus Maskun Neurologisen Kuntoutuskeskuksen kanssa marraskuussa ja se aloitti toimintansa vuoden 2003 alusta.

4.6.1 Vuokraamotoiminta

Apuvälinevuokraamotoimintaa jatkettiin kolmesta alueellisesta keskuksesta käsin, Helsingistä, Rovaniemeltä ja Maskusta.

Vuodelle 2003 suunnitellut Keski- ja Itä-suomen alueelliset toimintayksiköt päätettiin jättää tässä vaiheessa perustamatta ja keskityttiin jo olemassa olevien keskusten varustamiseen kattavalla apuvälinevalikoimalla ja kehittämällä niiden toimintaa sekä keräämällä tietoa eri aluekeskusten erilaisista toimintatavoista.

Alueelliset toimintayksiköt ovat ottaneet osaltaan vastuuta liikunnan ja urheilun apuvälinetoiminnan esittelystä alueillaan ja omissa yksiköissään sekä tuoneet lisää resursseja vuokraustoiminnan määrien ja palvelun laadun kasvun mahdollistamiseksi.

Alueellisissa toimintayksiköissä on kussakin määritelty vastuuhenkilö, joka hoitaa Solian alueellisen yksikön käytännön toimintaa. Vastuuhenkilön ohella alueellisten yksiköiden huoltotyöntekijät ovat osallistuneet välineiden huoltotöihin ja kuljettamisesta yksiköistä rahtitoimipisteisiin.

4.6.2 Etelä-Suomen alueellinen toimintayksikkö

Solian toimisto sijaitsee Etelä-Suomen alueellisessa Keskuksessa, Invalidiliiton Käpylän Kuntoutuskeskuksen yhteydessä. Tämä on ohjannut paljon alueellisen yksikön toimintaa.

Yksikössä on ollut apuvälinepäivystys käytännössä ”aina avoinna”. Solian projektipäällikkö on ottanut välinevarauksia, hoitanut välineiden lähettämisen tai luovuttamisen ja käyttöopastuksen aina asiakkaan kanssa sovittuna aikana arkisin. Samalla pienet huoltotyöt ovat hoituneet Solia toimistossa. Heinäkuusta 2003 alkaen on tavaroiden lähetys rahtipalvelujen kanssa keskitetty yhdelle päivälle viikossa. Järjestely selkiytti projektipäällikön työtehtäviä.

Invalidiliiton Käpylän Kuntoutuskeskuksen henkilökunta on avustanut tavaroiden lähettäjänä projektipäällikön lomien aikana.

Kuntoutuskeskuksen fysioterapeutit ovat hyödyntäneet Solian välineitä asiakkaidensa kanssa fysioterapiassa sekä esitelleet Solian vuokraamotoimintaa heille. Kuntoutuskeskuksen asiakkaita on ohjattu Solian palveluiden luo. Solia toimintaa on esitelty myös monissa Invalidiliiton Käpylän Kuntoutuskeskuksen esittelytilaisuuksissa erilaisille ryhmille.

Etelä-Suomen yksikköön on sijoitettu eniten pyörätuoleja niiden pääkaupunkipainotteisen kysynnän vuoksi. Etelä-Suomen vuokrausmäärien

suuri suhteellinen osuus selittyy alueen suuremmalla kysynnällä, ”aina auki” olleella toimistolla sekä sillä, että ihmiset ovat tottuneet ottamaan yhteyttä Solia-toimistoon.

4.6.3 Pohjois-Suomen alueellinen toimintayksikkö

Pohjois-Suomen alueellinen toimintayksikkö sijaitsee Rovaniemellä Lapin Liikuntakeskuksessa/ Lapin Urheiluopistolla. Siellä Solian yhteyshenkilönä on ollut Lapin Urheiluopiston liikunnanohjaaja, joka on hoitanut Solian vuokraustoimintaa oman toimensa ohella, tarvittaessa päivittäin.

Lapin Urheiluopisto ja Rovaniemen ammattikorkeakoulu ovat hyödyntäneet joitakin Solian talviliikuntavälineitä omassa toiminnassaan. Lapin alueen Solia-tietouden levittäminen on tapahtunut alueellisen yksikön yhteyshenkilön voimin.

Rovaniemen yksikköön on sijoitettu pääosin talviliikuntavälineistöä, mikä näkyy vuoden vuokraajamäärissä. Välinevalikoima ja -määrä ovat pienimmät Solian yksiköistä ja Rovaniemeltä on vuokrattu välineitä vähiten.

Pohjois-Suomesta saaduissa välinevuokraajapalautteissa on kiitelyä mahdollisuutta vuokrata välineitä omalta seudulta. Lapin Liikuntakeskuksessa sijaitsevat välineet matkaavat usein kuitenkin vuokralle etelään.

Solia-tietoutta on jaettu alueellisesta yksiköstä Pohjois-Suomen alueelle useissa tapahtumissa ja Lapin Liikuntakeskuksen toiminnassa. Solia-toimintaa on esitelty Lapin Liikuntakeskuksen tapahtumissa ja toiminnassa.

4.6.4 Länsi-Suomen alueellinen toimintayksikkö

Solian Länsi-Suomen alueellinen toimintayksikkö aloitti toimintansa tammikuussa 2003 Maskun Neurologisessa Kuntoutuskeskuksessa. Siellä Solia-toiminnan vastuuhenkilönä on toiminut Suomen MS-liiton liikunnan suunnittelija. Hänellä on ollut apunaan MS-liiton työharjoittelija, joka on hoitanut Solian vuokraustoimintaa.

Maskussa Solian puhelinpäivystys on ollut yhtenä päivänä viikossa, ja sinä päivänä välineet on myös lähetetty ja vastaanotettu rahtipalvelusta. Liikuntavälineiden kuljettamisessa Matkahuollon rahtipalveluun ovat hoitaneet Maskun Neurologisen Kuntoutuskeskuksen Kiinteistöhuollon toimihenkilöt.

Kerran viikossa oleva rahtipäivä on osoittanut hyvin toimivuutensa, kun ihmiset ovat oppineet käytännön. Haittapuolena ovat joskus viikon vuokrasta johtuvat pitkät ”pois muusta käytöstä” olevat ajat, kun asiakas saa välineen jopa 5–6 päivää ennen tarpeen alkua ja palauttaa sen 5–6 päivää tarpeen lakkaamisen jälkeen.

Maskun yksikössä on lisäksi pyörinyt kerran viikossa Kuntoutuskeskuksen asiakkaille avoinna ollut esittelyiltapäivä, josta on saatu paljon myönteistä

palautetta. Näissä esittelyiltapäivissä on käynyt vuoden aikana 560 ihmistä kokeilemassa ja saamassa tietoa Solian vuokrattavista välineistä.

Solian vuokraustoiminta on Maskun yksikössä nivoutunut vahvasti osaksi Maskun Neurologisen Kuntoutuskeskuksen toimintaa. Maskun yksikköön on sijoitettu runsaasti erilaisia polkupyöräsovelluksia niiden kysynnän ja hyvien säilytystilojen vuoksi.

4.7 Arviointi

Projektia arvioitiin taulukossa olevan mallin mukaan.

Taulukko1. Solia-projektin arviointi

Arvioinnin suorittajat	Arviointitapa	Mitä on arvioitu
projektipäällikkö	jatkuva toiminnan arviointi, havainnointi, haastattelu, kyselyt, tilastot	koko toimintaa
SoveLin hallitus	johtoryhmän muistiot, toimintakertomus, kustannusraportit, rahoituspäätökset	tuloksellisuutta ja merkityksellisyyttä, jatkuvuutta
johtoryhmä	kokoukset, projektipäällikön esitykset, tilastot	toiminnan tarvelähtöisyyttä, tuloksellisuutta, merkitystä, jatkuvuutta
toimintayksiköt	asiakaspalautteet, haastattelut, havainnointi,	palvelua, välineitä, kehittämistarpeita,
yksittäiset lainaajat	Kokeilu	väline soveltuvuus ja tarve, lainaamo palvelun tarve/saatavuus hankintahinta
muut lainaajat esim. järjestöt, kunnat, oppilaitokset	Kokeilu	soveltuvuutta, tarvetta vuokraus/hankintahinta merkityksellisyys jatkuvuus
rahoittajatahot	toimintakertomus, tilinpäätös, avustusselvitykset, loppuraportti	koko toimintaa, tuloksellisuutta, merkityksellisyyttä, jatkuvuutta, tarpeellisuutta
muut yhteistyökumppanit esim. apuvälinetoimittajat messu- ja tapahtumaorganisaatiot	yhteydenotot, tilaukset, kävijöiden määrä	tarvetta, hinta-laatu suhdetta, markkinoinnin tuloksellisuutta, kehittämistarpeita uusille tuotteille

4.8 Hallinnointi

Projektia hallinnoi Suomen erityisryhmien liikunta ry (vuodesta 2004 alkaen Soveltava Liikunta SoveLi ry:n -nimisenä). Päätöksiä valmistelevana ja ohjaavana elimenä oli projektin johtoryhmä.

Taulukko 2. Solia-projektin johtoryhmän jäsenet 2001–2004

	2001	2002	2003	2004
pj Liisa Leiva, Sey/Suomen MS-liitto	x	x	x	
Lauri Issakainen, Sey/Suomen CP-liitto	x	x	x	
Hannele Pöysti, Näkövammaisten Keskusliitto	x	x	x	x
Kalevi Tikkanen, Näkövammaisten Keskusliitto	x	x		
Pertti Pousi, Suomen Invalidien Urheiluliitto	x	x	x	x
Pekka Hätinén Suomen Invalidien Urheiluliitto	x	x	x	x
Aija Saari, Suomen Invalidien Urheiluliitto	x 15.5-13.9.			
siht. Outi Louhivaara, Sey/Reumaliitto	x			
Riitta Samstén SoveLi/MS-liitto				x
Leena Hosike-Punta, SoveLi/ Parkinson-liitto				x
esittelijä/siht. Osku Kuutamo	x	x	x	x

Projektin taloudelliset resurssit tulivat kahdelta taholta. Vuosina 2001–2003 projekti sai Raha-automaattiyhdistykseltä projektiavustusta ja vuodesta 2004 alkaen kohdennettua toiminta-avustusta. Opetusministeriö myönsi vuosille 2001–2003 kehittämisavustuksen ja vuonna 2004 jatkorahoituksen.

Taulukko 3. Saadut avustukset vuositasolla

Vuosi	Ray	OPM	Yhteensä
2001	50000	37000	87000
2002	67000	50000	118000
2003	63000	50000	113000
2004	60000	20000	93000

Rahoituksen turvin on voitu palkata yksi kokopäivätoiminen työntekijä, joka koordinoi toimintaa. Muuten avustusmäärärahat on käytetty toiminnan ylläpitokuluihin, sekä vuosina 2001–2003 myös välineiden hankkimiskuluihin.

Tärkeän resurssin projektille on antanut alueellisten toimintayksiköiden resurssien lisäksi laajasti verkottunut järjestökenttä sekä muut asian tärkeäksi kokevat tahot ja toimijat.

Toiminnan jatkuvuuden varmistaminen on ollut keskeinen kysymys koko projektin ajan. Rahoittajatahojen kanssa käytiin jatkuvasti keskusteluja projektin etenemisestä ja toiminnan muuttamisesta pysyväksi.

5. Tulokset

Projektissa saatiin aikaan toimiva, koko maata palveleva, liikunnan apuvälineiden vuokrausjärjestelmä, jota yksittäisten käyttäjien sekä erilaisten tahojen on helppo lähestyä ja josta liikuntavälinepalvelut on helposti saatavilla.

Palvelevat kesukset ovat jo olemassa olevien organisaatioiden yhteydessä ja ne on nivottu osaksi niiden toimintaa. On synnytetty palvelujärjestelmä, joka on organisaatioltaan ja kustannuksiltaan kevyt, mutta tehokas. Palvelujärjestelmässä työskentelee moniammatillinen osaajaverkosto oman työnsä ohella koordinoijan ohjauksessa.

Apuvälineiden lainausjärjestelmän osana toimii tietojärjestelmä, joka on kiteytynyt hankkeen kotisivuille. Sieltä löytyvät muutkin tahot, jotka vuokraavat välineitä sekä linkit apuvälinevalmistajien ja myyjien sivustoille. Lisäksi apuvälineineuvontaa annetaan puhelimitse ja sähköpostineuvontana.

Soveltavan liikunnan apuvälineprojektin tuotoksena valmistuu v.2005 Soveltavan liikunnan apuvälinekirja. Kirjassa esitellään liikunnan apuvälineitä ja niiden käyttöä soveltavan liikunnan osana. Siinä käydään läpi liikunnan apuvälineitä ryhmittäin ja tuodaan tapausesimerkein välineen käyttö osaksi ihmisten jokapäiväistä liikunnan harrastamista. Nelivärisessä kirjassa on runsaasti uusimpien markkinoilla olevien liikuntavälineiden erilaisissa käyttötilanteissa otettuja valokuvia.

Projektin aikana on osallistuttu apuvälineiden kehitystyöhön yhteistyössä alan toimijoiden kanssa. Solia on tarjonnut apuvälinealan ammattilaisille testikokeilu- ja palautemahdollisuuden asiakkailta, sekä projektin työntekijät ovat osallistuneet tuotteiden ideointiin. Tuotoksena markkinoille on saatu muun muassa potkukelkasta sovellettu pystyluistelun tuki sekä helppokäyttöinen hiihtokelkka ja siitä sovellettu pelikonsolihjain, joka kehittää käyttäjänsä tasapainoa.

6. Vaikuttavuus

Järjestelmän aikaansaaminen on helpottanut yksittäisten ihmisten välinehankintoja sekä ehkäissyt turhia hankintoja. Näin saadut säästöt ovat kohdistuneet sekä yksittäisten ihmisten että rahoittavien tahojen hyödyksi.

Yksittäisten ihmisten hyödyt mm. tietoisuus mahdollisuudesta liikkua ja harrastaa, osallistua tasavertaisesti esim. kumppanin kanssa ulkoiluun.

On löydetty erilaisia tahoja ja tapoja järjestää apuvälinelainaustoimintaa sekä saatu apuvälinekentässä toimivat tahot yhteistyöhön kentän yhtenäistämiseksi (järjestöt, apuvälineyritykset, oppilaitokset, kuntoutuskeskukset ym.) Osaamis- ja resurssiverkosto on osittain luotu.

Monet tahot ovat hankkineet omia välineitä saatuaan tiedon ja päästyään kokeilemaan välineitä (mm. keilahallit kahvapalloja ja keilakouruja, laskettelukeskukset laskettelukelkkoja, kuntien liikuntatoimet bocciapalloja ja kouruja, sisäcurling-settejä jne., oppilaitokset opiskelijoilleen tarvittavia välineitä, urheiluseurat vammaisille liikkujille tarkoitettuja välineitä mm. jääkiekkokelkat, ulkoilupaidat hiihtokelkkoja ym.) Tavoite, että liikuntavälineitä on siellä missä käyttäjiä, etenee hitaasti, mutta yhä paremmin.

Suomesta on saatavissa nykyään paremmin liikuntavälineitä muun muassa tapahtumien järjestämiseen. Lisäksi välineiden määrä on kasvanut.

SIU

SOVELTAVA LIIKUNTA
SOVELI RY

NÄKÖVAMMAISTEN KESKUSLIITTO RY